

**Areszt Śledczy
w Białymstoku**

15-377 Białystok

ul. Kopernika 21 skr. pocz. 4

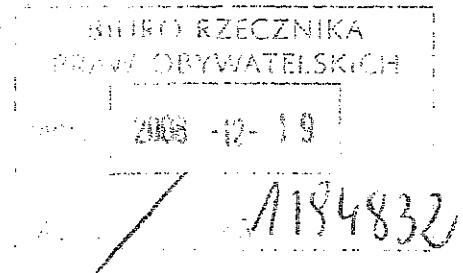
tel. 085 74 270 - 21 do 23

fax 085 74 270 - 24

597 664 08

DP - 912/14/08/55231

Białystok, dnia 09.12. 2008 r.

**Biurowo Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności
00 - 090 Warszawa**

W nawiązaniu do pisma RPO-597664-VII-706/08/AŻ/KMP oraz wniosków wynikających z Informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym w Białymstoku w dniach 10 - 12 września 2008 r. uprzejmie informuję, że celem przestrzegania praw przysługującym osadzonym w areszcie podejmowane są następujące działania:

1. Dyrekcja i pracownicy Aresztu Śledczego w Białymstoku przywiązują bardzo dużą wagę do konieczności właściwego i zgodnego z prawem traktowania osadzonych, poszanowania ich godności i praw. Zagadnienie to jest stale kontrolowane przez kierownictwo jednostki (kontrole pełnienia służby i wizytacje oddziałów mieszkalnych) oraz organy nadzoru, w tym sędziego penitencjarnego. Osadzeni mają zagwarantowaną nieskrępowaną możliwość zgłoszenia niewłaściwego - ich zdaniem - traktowania m.in. organom rządowym i pozarządowym, kierownictwu i każdemu funkcjonariuszowi. W sytuacji powzięcia takich informacji - są one niezwłocznie wyjaśniane. Jak dotąd nie stwierdzono przypadków bezprawnych zachowań funkcjonariuszy aresztu wobec osadzonych ani używania wobec

osadzonych słów wulgarnych. We wszystkich pawilonach aresztu są zainstalowane kamery umożliwiające bezpośrednie monitorowanie i kontrolę pełnienia służby w oddziałach przez dowódcę zmiany oraz kierownictwo jednostki. Ponadto prowadzone są szkolenia funkcjonariuszy działu ochrony pełniących służbę w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi z zakresu komunikacji, treningu asertywności oraz umożliwiające nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresu. W nadesłanej informacji nie podano żadnych danych dotyczących okoliczności niewłaściwego traktowania osadzonych ani czasu ich zaistnienia. Osadzeni nie zgłosili skarg do protokołu. Trudno jest rzetelnie zbadać i ocenić te zarzuty, a zatem w sposób bezsprzeczny stwierdzić, że funkcjonariusze aresztu dopuszczają się niewłaściwego traktowania osadzonych. Zgłoszenie przez skazanego pobicia w miesiącu _____ zostało wyjaśnione przedstawicielom Rzecznika Praw Obywatelskich w czasie wizytacji. W tym przypadku nie stwierdzono w toku przeprowadzonych czynności wyjaśniających bezprawnego zachowania się (pobicia skazanego) funkcjonariusza.

Uwzględniając jednak potrzeby prewencji zobowiązano kierownictwo działu ochrony do zwiększenia częstotliwości kontroli i inspekcji pełnienia służby przez oddziałowych oraz przeglądania zapisów rejestratora kamer. Zobowiązano dowódców zmian do częstszego przypominania na odprawach służby o właściwym zachowaniu funkcjonariuszy określonych w § 13 Regulaminu w sprawie sposobu pełnienia służby przez funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz do częstszego kontrolowania funkcjonariuszy pełniących służbę w oddziałach mieszkalnych i sporządzania kierownikowi działu ochrony stosownych notatek z kontroli.

2. Stwierdzony w trakcie kontroli przypadek umieszczenia w celi przejściowej oddziału I pawilonu B nowopryjętej skazanej kobiety ze skazaną przeniesioną z celi mieszkalnej oddziału wynikał z konieczności przestrzegania zakazu samotnego pozostawiania osadzonej nowopryjętej. Nie było wówczas innej możliwości osadzenia tej skazanej. Z uwagi na potrzebę podjęcia działań profilaktycznych w celu przeciwdziałania ewentualnym zachowaniom autoagresywnym skazanej w początkowej fazie pobytu w izolacji podjęto powyższą decyzję. Stałe monitorowane przez wychowawcę i personel ochronny oddziału funkcjonowanie skazanych w tym czasie nie wskazywało na jakiegokolwiek przeciwwskazania dotyczące takiego sposobu osadzenia. Osadzeni przyjęci do aresztu – zgodnie z dyspozycją art. 79b. § 1 kkw – są zawsze umieszczani w wyznaczonych celach przejściowych w

oddziale I pawilonu A i B. W początkowej fazie pobytu, kiedy to najczęściej dochodzi do zamachów samobójczych w izolacji nie jest wskazane samotne osadzenie. W sytuacji, gdy nie jest możliwe umieszczenie innego osadzonego (tzw. „nowoprzyjętego”) do czasu przeniesienia osadzonego do celi mieszkalnej konieczne jest w wyjątkowych przypadkach dokwaterowanie na czas do tego niezbędny osadzonego z oddziału mieszkalnego.

Osadzenie dwóch kobiet tymczasowo aresztowanych w celi izby chorych konieczne było z uwagi na brak możliwości osadzenia ich w celach mieszkalnych oddziału z tymczasowo aresztowanymi nie używającymi wyrobów tytoniowych. W sytuacji częstego przeludnienia oddziału pawilonu B (kobiecego) i konieczności właściwego rozmieszczenia, przy uwzględnieniu wszelkich związanych z tym kryteriów, wszystkich kategorii osadzonych: skazanych młodocianych, odbywających karę pozbawienia wolności po raz pierwszy, recydywistek penitencjarnych oraz tymczasowo aresztowanych w przypadku, gdy nie ma osadzonych kwalifikujących się do osadzenia w izbie chorych z powodu leczenia jest to jedyne wolne pomieszczenie oddziału pawilonu B. Spełnia ono wszelkie wymagania techniczno - ochronne jakie przewidziane są dla celi mieszkalnej. Zauważyć należy, że takie postępowanie nie jest to sprzeczne z poleceniami wynikającymi z pism Dyrektora Generalnego SW BP-431/01/04/1115 z dn. 11.03.2004 r. oraz BIS-431/03/05/3526 z października 2005 r. dot. m.in. wykorzystywania jako cel mieszkalnych pomieszczeń izb chorych, w których nie ma pacjentów.

3. Zabudowa kąpoków sanitarnych, a przede wszystkim wybór formy zabudowy tychże w pawilonie A aresztu zależny jest od powierzchni celi mieszkalnej, jak również od warunków uwzględniających infrastrukturę techniczną, która w takim pomieszczeniu funkcjonuje, n.p. wentylację grawitacyjną. Zabudowa pełna kąpoków sanitarnych powoduje zmniejszenie powierzchni mieszkalnej celi i w wielu wypadkach wiąże się z problemami zapewnienia właściwej wentylacji. Dlatego w pawilonie A całkowicie zabudowane są tylko kąpoki sanitarne w celach wieloosobowych, natomiast w celach małoosobowych wyodrębnione są jedynie za pomocą lekkiej zabudowy z kotarą. Zapewnia to intymność osadzonym w trakcie czynności higienicznych w celi. Przeprowadzane w bieżącym roku remonty małoosobowych cel mieszkalnych (w oddziale III pawilonu A) uwzględniają już – w miarę możliwości aresztu – sugestie zawarte we wnioskach dotyczących zwiększenia osadzonym intymności przy korzystaniu z kąpoków sanitarnych, co zostało stwierdzone przez jednego z

przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich trakcie wizytacji jednostki.

4. W miesiącu październiku b.r. dokonano zmian w treści porządków wewnętrznych Aresztu Śledczego, t.j. oddziału zakładu karnego dla recydywistów penitencjarnych (III) i oddziału mieszkalnego pawilonu C: Usunięto zapisy § 40 i § 50 poprzedniego zarządzenia. Umożliwiono skazanym w pawilonie C posiadanie urządzeń elektronicznych, jakie mogą posiadać osadzeni w oddziale dla skazanych recydywistów penitencjarnych. Niemożliwie jest natomiast zezwolenie na posiadanie takich urządzeń w pozostałych oddziałach pawilonu A, gdzie przebywają skazani. Wynika to z konieczności zapewnienia właściwego toku postępowań karnych i zapobieżenia niekontrolowanemu przekazywaniu osobom tymczasowo aresztowanym informacji za pośrednictwem urządzeń elektronicznych (zgodnie z pismem zastępcy Dyrektora Generalnego SW BO-1040/02 z dn. 06.09.2002r.), ponieważ w oddziałach tych przebywają także osoby tymczasowo aresztowane. W zakresie uregulowania w zarządzeniach o porządkach wewnętrznych dotyczących treści § 23 i § 24 ust. 2 (umieszczenie w treści porządku zapisu o odzieży kobiecej oraz częstotliwości wymiany odzieży tzw. skarbowej) stosowne zmiany zostaną dokonane do końca b. r.
5. Karta Praw Pacjenta została umieszczona w miejscu dostępnym dla pacjentów już w trakcie wizytacji. Zobowiązano kierownika ZOZ aresztu do dostosowania treści Karty Praw Pacjenta do sytuacji pacjenta pozbawionego wolności, zgodnie z sugestią zawartą w protokole w terminie do końca miesiąca listopada b.r. oraz stałej dostępności karty w widocznym miejscu pacjentom ZOZ aresztu.
6. Widzenia osadzonych w pawilonie „D”, stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu realizowane są zgodnie z art. 88b pkt.1 i 8 kkw, czyli oddzielnie od osadzonych nie zakwalifikowanych do tej kategorii i w pomieszczeniach wyposażonych w odpowiednie zabezpieczenia techniczno - ochronne. Zabezpieczenia te określone są między innymi w *Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31.10.2003 roku w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej* §81 ust. 1 pkt 1-3 i ust. 3. Krata oddzielająca osobę odwiedzającą z osadzonym zakwalifikowanym do wspomnianej kategorii nie pozbawia bezpośredniego kontaktu, gdyż jest ona umiejscowiona pośrodku stolika, pręty tworzą prześwity wielkości 11 x 25 cm, a jednocześnie osoba odwiedzająca przebywa w tym samym pomieszczeniu co osadzony, a wobec niej nie są stosowane zabezpieczenia

przewidziane w § 81 ust 1 pkt 1-3 i ust 3 Rozporządzenia. Udzielając widzenia w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt, kratę zastania się specjalnie zainstalowaną pleksą.

Rozwiązanie takie zapewnia możliwość bezpośredniego kontaktu osoby odwiedzającej z osadzonym, pozwala także na większą intymność w trakcie widzenia przez wyeliminowanie wymaganego w przypadku zastosowania innych rozwiązań wzmocnionego dozoru nad osadzonym (art.88b pkt 8, 9 kkw - np. przez co najmniej dwóch funkcjonariuszy, którzy również musieliby przebywać wspólnie w niewielkim pomieszczeniu).

Należy też zauważyć, że w ten sposób można udzielić w tym samym czasie kilku widzeń i przesłuchań w kilku przeznaczonych do tego pomieszczeniach, co ma bardzo duży wpływ na skrócenie czasu oczekiwania osób odwiedzających, jak i osób wykonujących czynności służbowe (prokuratorzy, funkcjonariusze policji, adwokaci itp.).

7. W celu zapewnienia pełnej obsady kadrowej w dziale penitencjarnym w miesiącu październiku w miejsce wychowawcy oddelegowanego do pracy w Okręgowym Inspektoracie Służby Więziennej zatrudniono młodszego wychowawcę. W stosunku do wychowawcy zatrudnionego w dziale penitencjarnym, któremu lekarz medycyny pracy nie wyraził zgody na podjęcie pracy w oddziale w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi planowane jest skierowanie go na badanie przez komisję lekarską MSWiA celem określenia warunków możliwej do wykonywania pracy w dziale penitencjarnym lub innym dziale aresztu.
8. Areszt stara się o zapewnienie osadzonym możliwości dostępu do posług religijnych w ramach zawartych przez areszt porozumień ze związkami wyznaniowymi. Osadzeni mają zapewnioną możliwość udziału w nabożeństwach katolickich, prawosławnych oraz spotkaniach ze Świadkami Jehowy. Z obserwacji wynika, iż ci sami osadzeni często korzystają równolegle z posług religijnych różnych wyznań i w żadnym wypadku nie jest im to utrudniane. Nie jest możliwe w warunkach aresztu zapewnienie wszystkim osadzonym w wybranym przez nich czasie dostępu do kapelana prawosławnego. Wynika to z faktu, iż kapelan prawosławny zatrudniony jest na ½ etatu w Zakładzie Karnym, natomiast w Areszcie Śledczym w Białymstoku nie przewidziano etatu kapelana wyznania prawosławnego. W sprawowaniu przez kapelana posług religijnych uwzględniać należy konieczność izolacji osób tymczasowo aresztowanych (zabezpieczenie

prawkłowego przebiegu postępowań karnych) oraz osób skazanych również wymagających izolacji z racji posiadanych podgrup klasyfikacyjnych. W bieżącym roku nie odnotowano skarg utrudnienia w dostępie do postług religijnych w obrządku prawosławnym. Aby zapewnić wszystkim zgłaszającym się osadzonym możliwość udziału w nabożeństwach prawosławnych przyjęto system indywidualnych zgłoszeń, który zapewnia większą częstotliwość wszystkim osadzonym wyrażającym chęć korzystania z postług religijnych. Ponadto - poza ustaloną porządkiem wewnętrznym częstotliwością udziału w nabożeństwach katolickich – osadzeni mają zapewnioną dostępność do indywidualnych postług kapelana oraz uczestniczenia w nabożeństwach w dni powszednie (sprawowanych częstokroć nawet dla dwóch osadzonych) po zgłoszeniu takiej potrzeby wychowawcy oddziału i kapelanowi katolickiemu. Osadzeni mogą po wyrażeniu chęci aktywnej działalności duchowej uczestniczyć w coniedzielnych spotkaniach Bractwa Więziennego oraz spotkaniach ewangelizacyjnych z klerykami Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. Nadmienić należy przy tym, iż osadzeni w areszcie bardzo rzadko zgłaszają skargi na utrudnienia w dostępie do postług religijnych. Z obserwacji kapelana, aktywności i rzeczywistej motywacji osadzonych udziału w sprawowanych postługach często stwierdza się, iż próbują oni wykorzystać to wyłącznie do kontaktu z innymi osadzonymi i nierzadko utrudniają takim postępowaniem uczestniczenie w nabożeństwach innym osadzonym.

9. Racje żywnościowe wydawane są osadzonym zgodnie z przepisami art 109 kkw oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 2 września 2003 r. (zmienione rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dn. 10 marca 2005 r.) w sprawie określenia wartości dziennej normy wyżywienia oraz rodzajów diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych. Określają one częstotliwość ich wydawania, wartość dziennej normy wyżywienia podaną w kaloriach posiłków. Służba żywnościowa aresztu oraz Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny na bieżąco kontroluje i monitoruje jakość wyżywienia. W czasie kontroli PPIS w sierpniu b.r. stwierdzono, że cyt. „Jadłospis jest ułożony prawidłowo, zgodnie z zasadami racjonalnego żywienia, podstawowe posiłki zawierały pełnowartościowe białko oraz urozmaicone były sezonowymi warzywami i owocami. Posiłki były prawidłowo zestawione pod względem barwy, konsystencji, smaku i techniki przygotowania”. Gramatura wydawanych posiłków zależna jest od wysokości stawki dziennej na wyżywienie osadzonego określonej w cyt.

rozporządzeniu, zał. nr 2 oraz cen artykułów spożywczych na rynku regionalnym. Uwzględniane są - po zasięgnięciu opinii - lekarza indywidualne prośby osadzonych dotyczące zwiększenia porcji żywnościowych. Kierownictwo aresztu dąży do jak najbardziej efektywnego, zwiększającego też gramaturę posiłków, wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel. Żadna ze złożonych dotychczas skarg w tym przedmiocie nie została uznana za zasadną.

Ponadto po dokładnej analizie uwag zawartych w treści protokołu informuję, iż:

- Nieużywane łóżka we wszystkich celach mieszkalnych zostały usunięte. Areszt Śledczy sukcesywnie w miarę posiadanych środków wymienia zużyty sprzęt kwaterunkowy. Część sprzętu naprawia we własnych warsztatach remontowych. Cele mieszkalne są systematycznie remontowane. Jednak pomimo prowadzenia remontów wielu cel mieszkalnych z powodu przeludnienia oraz przede wszystkim braku poszanowania własności wspólnej przez osadzonych dochodzi do bardzo szybkiego zużycia sprzętu. W efekcie pomieszczenia po ok. roku używalności wymagają ponownych remontów. Odpowiednie służby aresztu dokładają wszelkich starań aby nie dopuszczać do niszczenia cel i znajdującego się w nich sprzętu oraz aby remontami objąć jak najwięcej cel mieszkalnych.
- Wszystkie place spacerowe wyposażono w ławki. Z uwagi na warunki architektoniczne aresztu nie jest możliwe zwiększenie powierzchni placów spacerowych oraz dodatkowo z uwagi na warunki techniczne nie jest możliwe zamontowanie drążków do ćwiczeń.
- Zauważony w trakcie wizytacji w warsztatach brak instrukcji obsługi szlifierki na stanowisku pracy został uzupełniony – umieszczono na tym stanowisku instrukcję obsługi szlifierki.
- Zgodnie z § 30 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 25.08.2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności i § 32 ust. 4 regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania osadzeni mężczyźni w areszcie korzystają raz w tygodniu z kąpieli. Z uwagi na dużą populację wszystkich kategorii osadzonych oraz potrzebę sprawnego zabezpieczenia kąpieli osadzonych utworzono we wszystkich oddziałach pawilonu A odrębne łaźnie dla osadzonych. W przypadku wskazań lekarskich częstotliwość kąpieli osadzonych jest zawsze zwiększana.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 17.10.2003 r. w sprawie warunków

bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, załącznik nr 1, zestaw 1/H określono częstotliwość wydawania osadzonym środków higienicznych, i tak osadzonym mężczyznom wydawane jest 100gr. mydła raz w miesiącu, osadzonym kobietom 200gr. mydła raz w miesiącu. W przypadku potwierdzonej konieczności wydania osadzonemu mydła poza wyżej określoną częstotliwością (n.p. zalecenia lekarza) - jest ono wydawane na prośbę osadzonego. Skracanie przez funkcjonariuszy czasu kąpieli osadzonych w areszcie - jak wynika z codziennej obserwacji pracy łaźni w oddziałach - nie jest możliwe. Czas kąpieli pod natryskiem nie jest określony, a określone są zgodnie z wymogami §14 ust. 2 p. 5 rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z dn. 25.08.2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności oraz wykonywania tymczasowego aresztowania godziny, w których odbywa się kąpiel 8:00 – 13:00 i 14:00 – 16:00. Trwanie kąpieli uzależnione jest od ilości osadzonych, którzy zgodnie z określonym planem w danym dniu są do niej uprawnieni. Ustalony plan uwzględnia potrzebę kąpieli w wyznaczonych godzinach wszystkich osadzonych (wszystkich kategorii – skazanych i tymczasowo aresztowanych przy konieczności uwzględnienia kryteriów ich wzajemnej izolacji) w takim samym czasie. W sytuacji niemożności kąpieli w wyznaczonym terminie zapewnia się ją w najszybszym innym możliwym terminie.

- W zakresie przyjętych skarg osadzonych dotyczących sprzedawania w kantynie przeterminowanych produktów higieny osobistej wyjaśniam, iż w dniu 22 września 2008r. przedstawiciele Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej przeprowadzili kontrolę kantyn zlokalizowanych na terenie aresztu należących do Fundacji na Rzecz Pomocy Penitencjarnej „Szansa” w Białymstoku. Sprawdzono m.in. przestrzeganie terminów przydatności do spożycia oferowanych do sprzedaży produktów oraz zachowanie dat minimalnych trwałości. Stwierdzono w wyniku kontroli, iż badane produkty posiadały zachowaną terminowość i nie wniesiono w tym zakresie uwag do protokołu.
- Osadzeni dysponujący środkami pieniężnymi oraz osoby odwiedzające w trakcie widzeń mogą zakupić wyroby tytoniowe (papierosy wielu różnych marek w różnych cenach) w kantynach aresztu. W kantynie aresztu od początku miesiąca grudnia b.r. prowadzona będzie sprzedaż tytoniu.
- Zgłaszane przez osadzonego otrzymanie nieaktualnej częściowo listy towarów w kantynie mogło wynikać z chwilowego wyprzedania wymienionego w liście

asortymentu w czasie dokonywania zakupów, co było sytuacją incydentalną. Nie odnotowano skarg osadzonych w tej kwestii, nie zgłaszają oni również takich problemów przełożonym. Wszyscy osadzeni otrzymują każdorazowo aktualne listy produktów dostępnych w kantynie.

- Zgłaszane przez osadzonych uwagi dotyczące długich okresów oczekiwania na wizyty u lekarzy specjalistów dotyczyć mogą wyłącznie wizyt u specjalistów w poradniach poza terenem aresztu, np. w poradni urologicznej – termin oczekiwania na konsultację ok. 3 – 4 tygodni, w poradni endoskopowej – ok. 2 – 3 tygodni, poradni chorób zakaźnych – do 1 miesiąca, tomografia komputerowa – ok. 1 miesiąca, poradnia nefrologiczna – ok. 2 – 3 miesięcy. Administracja aresztu nie ma żadnego wpływu na przyspieszenie wyznaczonego w tej poradni badania. Jednak w przypadkach pilnych konsultacje takie przeprowadzane są w placówkach publicznej służby zdrowia poza kolejnością. Lekarze specjaliści zatrudnieni w areszcie realizują na bieżąco (raz w tygodniu w ustalonym dniu) zlecane im konsultacje osadzonych, niejednokrotnie również poza ustalonym grafikiem przyjęć. Spośród 14 skarg w b.r. w tej kwestii żadnej po jej zbadaniu nie uznano za zasadną.
- Odnośnie oświadczenia osadzonego (brak jest konkretnych danych opisanego przypadku) o nieuzyskaniu informacji na temat HCV i braku badań w tym kierunku informuję, że w sytuacji zgłoszenia podobnego problemu osadzony jest każdorazowo informowany o schorzeniu i w razie konieczności po badaniu lekarskim zlecane są bez zwłoki dalsze stosowne badania i konsultacje. Warunkiem uzyskania informacji jest zgłoszenie przez skazanego takiej potrzeby. Po rozpatrzeniu 2 skarg dotyczących kwestii m.in. zwłoki w konsultacji specjalistycznej i braku informacji dotyczących choroby uznane one za bezzasadne. Żaden taki przypadek zgłoszony lekarzowi bądź innemu funkcjonariuszowi aresztu nie jest lekceważony.
- W zakresie zastrzeżeń osadzonych dotyczących skracania czasu przewidzianego na rozmowy telefoniczne informuję, iż w razie prób przedłużania czasu rozmowy telefonicznej przez osadzonego jest mu zwracana uwaga. Na podstawie art. 73 § 2 kkw oraz § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 25.08.2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności Dyrektor Aresztu Śledczego w Białymstoku ustalił porządek wewnętrzny Zarządzeniem Nr 30/2007 z dnia 29.11.2007r. w sprawie porządku wewnętrznego Aresztu Śledczego w Białymstoku i Zarządzeniem Nr 31 z dnia 29.11.2007r. w

sprawie porządku wewnętrznego zakładu karnego dla recydywistów penitencjarnych typu zamkniętego Aresztu Śledczego w Białymstoku określający m.in. w § 51 jak i § 48 czas korzystania z aparatu telefonicznego „*W celu umożliwienia przeprowadzenia rozmów telefonicznych przez większą liczbę skazanych czas korzystania z aparatu telefonicznego przez skazanego określa się na nie dłużej niż 10 minut.*” Skazani mają możliwość zwrócenia się z prośbą o przedłużenie czasu rozmowy, przeprowadzenie jej w dogodnym dla siebie i osoby, do której telefonuje terminie oraz dodatkowej rozmowy telefonicznej. Są one w uzasadnionych przypadkach uwzględniane.

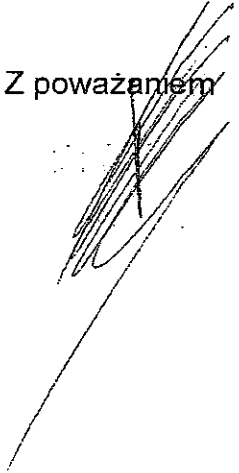
- W zakresie zgłaszanych uwag dotyczących braku dostępu osadzonych do aktów prawnych informuję, że zgodnie z §15 rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z dn. 25.08.2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności oraz wykonywania tymczasowego aresztowania na prośbę osadzonego wychowawca udostępnia mu Kodeks Karny Wykonawczy i akty prawne wydane na jego podstawie. Wychowawcy w każdym oddziale mieszkalnym dysponują kompletem aktów prawnych, które są udostępniane osadzonym na ich prośbę. W bibliotece aresztu znajdują się kodeksy wszystkich działów prawa i na prośbę osadzonych mogą być one im udostępnione. Żaden z 3 zarzutów ze skarg osadzonych w b.r. dotyczących utrudnień w dostępie do aktów nie został potwierdzony.
- Prasa przekazywana przez lokalne przedsiębiorstwa kolportażu prasy i redakcje lokalnych dzienników pochodząca z poprzednich dni jest dostarczana osadzonym w zależności od możliwości jej pozyskania. Jest to uzależnione od możliwości i dobrej woli przedsiębiorstw kolportażu prasy i redakcji. Areszt czyni starania o stałe zapewnienie osadzonym tzw. „zwrotów” - aktualnie cyklicznie otrzymujemy egzemplarze Kuriera Porannego. Regularnie dostarczany jest osadzonym dwumiesięcznik społeczno – kulturalny więźniów „Przystanek”. Prasa przekazywana jest przede wszystkim do świetlic, gdzie osadzeni mają zapewnioną większą do niej dostępność. W ramowym programie radiowęzła codziennie jest uwzględniony przegląd prasy oraz retransmitowane są radiowe serwisy informacyjne - wiadomości bieżące ze świata, kraju i regionu. Skazani ponadto z racji powszechnej możliwości posiadania odbiorników telewizyjnych w celach mieszkalnych mają zapewniony pełny dostęp do informacji.
- W trakcie kontroli pracy wychowawcy d/s kulturalno - oświatowych aresztu i

kontrolach pracy wychowawców oddziałów nigdy nie stwierdzono utrudnień w dostępie osadzonych do sprzętu do zajęć świetlicowych, w tym rakietek i piłeczek do tenisa stołowego. W trakcie wizytacji oddziałów mieszkalnych i rozmów z osadzonymi nigdy nie podnosili oni takich problemów. Wszystkie świetlice aresztu stale są zaopatrzone w niezbędny sprzęt do zajęć świetlicowych. Zajęcia określonych grup osadzonych w świetlicach oddziałów ustalane są w oparciu o ilość grup izolacyjnych w areszcie, konieczność zapewnienia bezpieczeństwa osobistego w czasie odbywania kary. Bierze się również pod uwagę decyzję klasyfikacyjną, konieczność oddzielenia skazanych od tymczasowo aresztowanych, zalecenia lekarskie, potrzebę kształtowania właściwej atmosfery wśród osadzonych, konieczność zapobiegania samoagresji i popełniania przestępstw w trakcie odbywania kary, zalecenia lekarskie i psychologiczne. Z uwagi na warunki lokalowe aresztu i względy ekonomiczne nie jest możliwe uruchomienie siłowni w areszcie. Od miesiąca września b.r. w ofercie dla osadzonych dostępne są zajęcia rekreacji ruchowej.

- Wymierzenie kary dyscyplinarnej umieszczenia w celi izolacyjnej każdorazowo wnikliwie poprzedzone jest ustaleniami wymaganymi dyspozycją art. 142, 143 § 3 kkw oraz 145 kkw. Osadzeni są zawsze informowani o możliwości zaskarżenia decyzji Dyrektora o ukaraniu dyscyplinarnym. Zastrzeżenia osadzonych dotyczące słuszności ukarania osadzonych taką karą wynikały wyłącznie z ich subiektywnej oceny. 8 zarzutów w skargach złożonych przez osadzonych w b.r. dotyczących wymierzenia i wykonywania tej kary nie zostało potwierdzonych, skargi w tej kwestii zostały uznane za bezzasadne. Również sędzia penitencjarny w ramach nadzoru nie kwestionował zasadności wymierzanych kar.
- Wymienione w punkcie 5 protokołu postępowania karne przeciwko funkcjonariuszom nie dotyczyły niewłaściwego traktowania osadzonych.
- Przeludnienie w większości wizytowanych oddziałów dotyczy nie tylko Aresztu Śledczego w Białymstoku. Z corocznych analiz CZSW wynika, iż przeludnienie jest wieloletnim problemem praktycznie wszystkich jednostek penitencjarnych w kraju. Podejmujemy działania mające na celu minimalizowanie negatywnych skutków przeludnienia. Pozyskano znacznie większą ilość miejsc umożliwiających osadzenie zwiększając tym samym pojemność aresztu. Celem zapobiegania negatywnym skutkom tego stanu – wzrostowi napięć i konfliktów pomiędzy osadzonymi prowadzone w areszcie oddziaływania obejmują przede wszystkim

edukację osadzonych w zakresie konstruktywnych form radzenia sobie z napięciem emocjonalnym i negatywnymi uczuciami. Programy realizowane w areszcie uwzględniają potrzebę maksymalnego zagospodarowania czasu wolnego osadzonych w izolacji. Prowadzone są w szerokim zakresie zajęcia kulturalno – oświatowe oraz sportowo – rekreacyjne, profilaktyczno – psychokorekcyjne i reedukacyjne (zajęcia teatralne, zajęcia z profilaktyki uzależnień i przemocy, trening zastępowania agresji ART, wikliniarstwo, zajęcia plastyczne – malarstwo i wyszywanie, prace charytatywne na rzecz Stowarzyszenia „Droga”, klub AA, koła zainteresowań, spotkania z ciekawymi ludźmi, kursy zawodowe, zajęcia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy).

Z poważaniem

Wykonano w 3 egzemplarzach:

- 1 egz. - Adresat
- 2 egz. - OISW w Białymstoku – d/w
- 3 egz. - a/a.

jl/jt

DYREKTOR OKRĘGOWY SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
W BIAŁYMSTOKU

PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2008 -12- 23
ZAL.	IP 11.95668

OIP - 0912/8/08/2712

Białystok, dnia 15 grudnia 2008 r.

Biuro
Rzecznika
Praw Obywatelskich

RPO - 597 664/08

W nawiązaniu do przekazanej mi „Informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym w Białymstoku” pismem RPO-597664-VII-706/08/AZ/KMP z dnia 17 października 2008r. oraz rozmowy telefonicznej z Panem dr Januszem Zagórskim przekazuję moje stanowisko w podnoszonych kwestiach.

Wyniki przeprowadzonej wizytacji wraz z opisanymi sygnałami otrzymanymi od osadzonych są interesującym materiałem do doskonalenia funkcjonowania podległej mi jednostki w zakresie objętym wspomnianymi wyżej czynnościami. Zostaną one także wykorzystane w bieżącej działalności Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Białymstoku i Aresztu Śledczego w Białymstoku, jak też w realizowanych czynnościach kontrolnych i szkoleniowych.

Przyjęty w protokole pokontrolnym sposób prezentowania danych uniemożliwia w części możliwość ich obiektywnego zweryfikowania, lecz stanowi zarazem swoisty sygnał nastroiów części osadzonych z oczywistych przyczyn niezainteresowanych obiektywnym przedstawieniem stanu faktycznego. Należy podkreślić, że pomimo czynionych przez kadrę jednostki starań, wielu osadzonych prezentuje negatywny stosunek do funkcjonariuszy Służby Więziennej. Osoby takie najczęściej winą za swoją trudną sytuację życiową spowodowaną osadzeniem w jednostce penitencjarnej obarczają funkcjonariuszy Służby Więziennej. Często nie wykazują woli zapoznania się i zrozumienia ograniczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa, które nakłada na nie pobyt w warunkach izolacji więziennej. Próby egzekwowania przepisów prawa przez funkcjonariuszy spotykają się z negatywnymi reakcjami takich osadzonych. W wielu sytuacjach prowadzi to do bezpodstawnego oskarżania funkcjonariuszy i pracowników jednostek penitencjarnych. Świadczyć o tym może ilość skarg osadzonych dotyczących traktowania przez funkcjonariuszy, z których żadna nie została uznana za

zasadną. Wymienienie w protokole w punkcie 5 dotyczącym oceny traktowania osób pozbawionych wolności informacji o wszczętych dwóch postępowaniach karnych przeciwko funkcjonariuszom Aresztu Śledczego w Białymstoku w 2007r. sugerować może, że postępowania te miały związek z niewłaściwym traktowaniem osadzonych przez funkcjonariuszy SW w Areszcie Śledczym w Białymstoku. W rzeczywistości jak wynika z informacji udzielonych przez Dyrektora Aresztu Śledczego w Białymstoku sprawy karne toczące się przeciwko funkcjonariuszom jednostki nie były związane z niewłaściwym traktowaniem osadzonych, ale dotyczyły zupełnie innych zdarzeń.

W trakcie kontroli w Areszcie Śledczym w Białymstoku stwierdzono przypadek umieszczenia w celi przejściowej oddziału I Pawilonu B nowo przyjętej skazanej kobiety ze skazaną przeniesioną z celi mieszkalnej oddziału. Pierwsze dni pobytu osadzonego w zakładzie mogą być dla niego szczególnie trudne, a początek pozbawienia wolności może mieć istotny wpływ na dalszy jej przebieg oraz efekty. Samotne osadzenie w początkowym okresie pobytu w warunkach izolacji jest jedną z najczęstszych sytuacji, w których dochodzi do samobójstw wśród osób pozbawionych wolności. Logika i dotychczasowe doświadczenie kadry penitencjarnej przemawia w wiatkownych przypadkach za wyborem takiego sposobu osadzenia, aby uniknąć samotnego umieszczenia w celi mieszkalnej nowo przyjętej osoby do jednostki. Jest to sytuacja szczególna, w żaden sposób nie mogąca być uznana za normę. W planowanych kontrolach na 2009r. problem ten znajdzie swoje odzwierciedlenie.

Obowiązujące przepisy nie określają szczegółowych wymagań dotyczących sposobu zabudowy kłózków sanitarnych w aresztach śledczych i zakładach karnych. W części cel mieszkalnych podległej mi jednostki kłócki sanitarne są wyodrębnione za pomocą lekkiej zabudowy z kotara. Oddzielają one całkowicie część sanitarną od części mieszkalnej. Zaznaczyć należy, że z powodu barier architektonicznych wynikających z wieku budynku zastosowanie innych rozwiązań w części cel mieszkalnych nie jest możliwe bez zmniejszenie powierzchni tych pomieszczeń, może także spowodować problemy związane z właściwą wentylacją. W miarę możliwości podejmowane są działania mające na celu zmianę tego stanu rzeczy.

Dyrektor Aresztu Śledczego w Białymstoku dokonał zmian w treści porządku wewnętrznego dla rezydentów penitencjarnych w zakresie usunięcia § 40 i § 50. Zezwolił także na możliwość korzystania z urządzeń elektronicznych przez skazanych przebywających w Pawilonie C. Z uwagi na przeznaczenie Aresztu Śledczego w Białymstoku jako aresztu śledczego niemożliwe jest zezwolenie na posiadanie wszystkich urządzeń elektronicznych w pozostałych oddziałach, gdzie oprócz osób skazanych przebywają osoby tymczasowo aresztowane. Podyktowane jest to koniecznością zapewnienia właściwego toku postępowań karnych i zapobieżenie niekontrolowanemu przekazywaniu osobom tymczasowo aresztowanym informacji za pośrednictwem urządzeń elektronicznych. Pozostałe

zmiany opisane w protokole zostaną dokonane do końca 2008r. Kwestia ta będzie objęta nadzorem ze strony Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Białymstoku.

Nie udostępnienie Karty Praw Pacjenta w widocznym miejscu i nie dostosowanie jej do sytuacji pacjenta uwięzionego jest uchybieniem. Aktualnie Karta Praw Pacjenta w Areszcie Śledczym w Białymstoku została dostosowana do sytuacji pacjenta pozbawionego wolności i jest zgodnie z Komunikatem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 11 grudnia 1998 r. w sprawie przekazania do publicznej informacji Karty Praw Pacjenta dostępna w widocznym miejscu dla pacjentów ZOZ jednostki. Kwestia ta jest objęta nadzorem Naczelnego Lekarza Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Białymstoku.

Pawilon D Aresztu Śledczego w Białymstoku przeznaczony jest dla osób skazanych stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu. Zgodnie z art. 88b pkt. 1 i 8 kkw miejsca i pomieszczenia wyznaczone do widzeń dla takiej kategorii skazanych wyposaża się w odpowiednie zabezpieczenia techniczno – ochronne, a widzenia odbywają się w wyznaczonych miejscach pod wzmocnionym dozorem. Obowiązujące aktualnie przepisy nie precyzują jak ma w istocie wyglądać widzenie w formie umożliwiającej bezpośredni kontakt z osobą odwiedzającą. Przyjęte w Areszcie Śledczym w Białymstoku rozwiązanie w postaci oddzielenia osadzonego od osoby odwiedzającej kratą o dużym prześwicie zapewnia możliwość bezpośrednio kontaktu.

Obsada kadrowa podlega nieustannej fluktuacji. Nie leży w interesie służby, z przyczyn oczywistych utrzymywanie wakatów. W chwili obecnej jest pełne zatrudnienie w dziale penitencjarnym Aresztu Śledczego w Białymstoku.

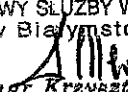
Posługi religijne osobom osadzonym świadczone są na podstawie porozumień zawartych z kościołami i związkami wyznaniowymi. Ilość możliwych do zrealizowania posług religijnych zależy nie tylko od przepisów regulujących specyfikę funkcjonowania jednostek penitencjarnych, ale także od możliwości samych kapelanów. Dodatkowo obowiązujące przepisy nakładają konieczność tworzenia grup izolacyjnych dla osób tymczasowo aresztowanych, co wynika z potrzeby zapewnienia właściwego toku postępowań karnych oraz grup izolacyjnych dla osób skazanych z uwagi na fakt odbywania kary pozbawienia wolności w różnych typach i rodzajach zakładów karnych. Uniemożliwia to ich wspólny udział w posługach religijnych. Zaznaczyć należy, że zawsze oprócz nabożeństw istnieje też możliwość skorzystania z indywidualnych posług religijnych. Uwzględniając znaczenie religii w życiu człowieka, w podległych mi jednostkach penitencjarnych czynione są starania o jak najszersze umożliwienie dostępu osadzonych do posług religijnych. Wyrazem tego była też narada kapelanów i dyrektorów jednostek penitencjarnych, która odbyła się w dniu 20 listopada 2008r. w siedzibie Okręgowego Inspektoratu

Służby Więziennej w Białymstoku z udziałem Metropolity Białostockiego oraz Dyrektora Biura Penitencjarnego CZSW. Miała ona na celu opracowanie nowych, efektywniejszych metod współpracy pomiędzy Służbą Więzienną i duszpasterzami.

Obowiązujące przepisy szczegółowo regulują kwestie wyżywienia osób pozbawionych wolności – art.109 kkw, Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003 r. (zmienione rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 marca 2005 r.) w sprawie określenia wartości dziennej normy wyżywienia oraz rodzajów diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz Zarządzenia Nr 8/2003 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 9 października 2003r. W sprawie realizacji uprawnień osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych do wyżywienia. Wielkość racji żywnościowej wynika z dziennej normy wyżywienia podanej w kaloriach, wysokości stawki dziennej oraz cen artykułów spożywczych na rynku regionalnym. Zaznaczyć należy, że wielkość posiłku jest odczuciem subiektywnym, uzależnionym od indywidualnych potrzeb danej osoby. Żadna ze skarg składanych w tym przedmiocie nie została uznana za zasadną.

Reasumując podkreślam, że zasygnalizowane wnioski są wdrażane do realizacji, a poruszone zagadnienia będą przedmiotem czynności kontrolno – nadzorczych w 2009r.

Z poważaniem

DYREKTOR
OKRĘGOWY SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
w Białymstoku

plik mgr Krzysztof Keller

Wyk. 2 egz.:
1. adresat,
2. a/a.

RP/RP